

ANDELSJORDBRUK

Studieresa 24-25 augusti 2016

Här är en sammanfattning från vår studieresa för att titta på Andelsjordbruk i Småland och Skåne. Det blev många intressanta möten och fantastiskt fint sensommarväder. Med på resan var Sara Danielsson, Lina Morin samt andelsodlarna Klara Mörk, Ellen Rönnblad, Jenny Persson, Charlotte Flink och Michael Roqvist.

STACKVALLEN stackvallen.se

Vårt första stopp var Stackvallen utanför Krogshult, 3 mil från Oskarshamn. De har ca 75 kunder varav de flesta får en stor eller liten låda, men ett tiotal plockar själva på gården. Hela familjen måste vara med men medlemsavgiften beräknas per person. Självplock är öppet två dagar i veckan och lådorna levereras vid utlämningsställe eller hämtas på gården på torsdagar. Självplockarna tar de grönsaker de behöver för färskkonsumtion. Säsongen avslutas med en skördefest där alla delar på de grönsaker som finns kvar.

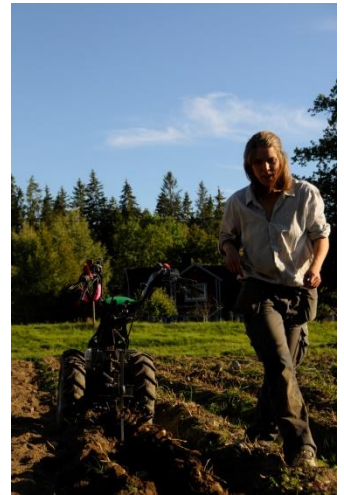
Funderingar: Det är bra att odla många olika sorter så att det alltid finns något som går bra om något annat går sämre. Kunderna gillar också variation, typ olika färg på morötter och gurka olika veckor.

Läget för en odling är extremt viktigt! Stackvallen ligger långt från stora städer och har svårt att få det stora antal kunder som de skulle behöva för att leva på odlingen. Nu är de delvis föräldralediga.

NYBRUKARNA nybrukarna.se

Vårt andra stopp denna dag blev Nybrukarna som ligger i Tolg i Småland. Nybrukarna är en ekonomisk förening med fem enskilda företag. De levererar lådor i olika storlekar till sina 50 kunder. Det finns tre storlekar och priser, Singel, Par och Familj. Förutom andelskunderna levereras grönsaker till företaget Family Food som säljer matkassar.

Vi hjälpte till med packning av lådor inför leverans till ett utlämningsställe och några prövade att ta upp potatis med Majas handtraktor.

Funderingar: Det finns en stor fördel att vara flera odlare som samarbetar med administration, planering och praktisk odling. Lättare att starta, mindre risk och fler sociala fördelar. Det måste å andra sidan vara väldigt viktigt med en ekonomisk förening och tydlighet i samarbetet, ett gemensamt budskap ut till kund.

Det gäller att prioritera och utvärdera alla moment från ogrärensning, investeringar i rätt redskap, kompletterande försäljningskanaler.

Potatis är väldigt uppskattat av kunderna i andelarna även om det blir dyrt i förhållande till butikspriser på just potatis.

MARCELLOS FARM marcellosfarm.se

På morgonen nästa dag besökte vi Marcellos Farm som ligger i Ugerupsdal utanför Kristianstad.

Marcellos Farm kombinerar ett storskaligt KRAV-certifierat och biodynamiskt jordbruk på 124 hektar med en odlingsyta på 1,4 hektar där de enbart odlar till sina andelskunder. De

har idag 55 CSA medlemmar, men på sikt vill de fasa ut stordriften för att satsa mer på CSA-delen. Medlemmar betalar 1 263 kr/hushåll/månad under hela året.

Marcellos har utlämningsställe i form av en gårdsbutik vid vägen där CSA kunder tar vad de vill ha (grönsaker för en veckas konsumtion) när de vill (öppet jämt). Även andra kunder kan ta grönsaker och betala i en låda. Gården har 20 köttraskor och några mjölkkor. Även kött och opastöriserad mjölk förekommer i andelarna vid vissa tider. Förutom gårdsbutiken säljer de på Bondens Egen Marknad i Malmö, Åhus och Kristianstad.

Marcellos Farm vågar satsa mycket och har skalat upp verksamheten på några få år. De kommer ursprungligen från Holland och har bott i Sverige sedan 2011. Pengar (lån) är bara smörjmedel för att realisera odlingsdrömmen berättar Inge.

Funderingar: Andligheten inom biodynamisk odling känns främmande för många svenska odlare, men det är kanske inte så konstiga idéer egentligen, beroende på hur man uttrycker dem.

Att ha en gårdsbutik dit kunderna kan komma när de vill och som ständigt fylls på kräver att man har en mycket hög produktion av grönsaker.

KOLLINGE TORPARGÅRD kollingetorpargard.se

Kollinge Torpargård är ett nystartat odlingskooperativ med 9 hektar mark strax utanför Ekeby i nordvästra Skåne. Britta, Victor och Klara har köpt gården tillsammans och målet är att en person ska kunna jobba heltid med odlingen samtidigt som de övriga har andra jobb utanför odlingsvärlden. Gården har fått startstöd från Jordbruksverket.

Idag har gården ca 50 andelskunder och den som vill ha en hel låda i veckan ska betala minst 2 500 kr och mest 3 500 kr/säsong. Kunderna får bedöma själva vad de kan och vill betala, de flesta lägger sig på en prisnivå i mitten.

Funderingar: Det är svårt att vara odlare mitt emellan en storskalig och mindre odling. Kollinge Torpargård har genom startstödet investerat i maskiner, men de är inte alltid anpassade efter odlingarnas bäddsystem.

Startstödet är bra för investeringar och för att komma igång, men det kan också skapa stress runt att skala upp och genomföra allt efter planering.

Sara Danielsson och Lina Morin 2016.

Foto Sara Danielsson och Lina Morin

Materialet är framtaget inom projektet Andelsjordbruk – säkrad avsättning för lokalproducerade livsmedel. Projektet bedrevs av Länsstyrelsen 2015-2017.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Europeiska jordbruksfonden för
landbyggsutveckling: Europa
Investerar i landsbygdsområden

